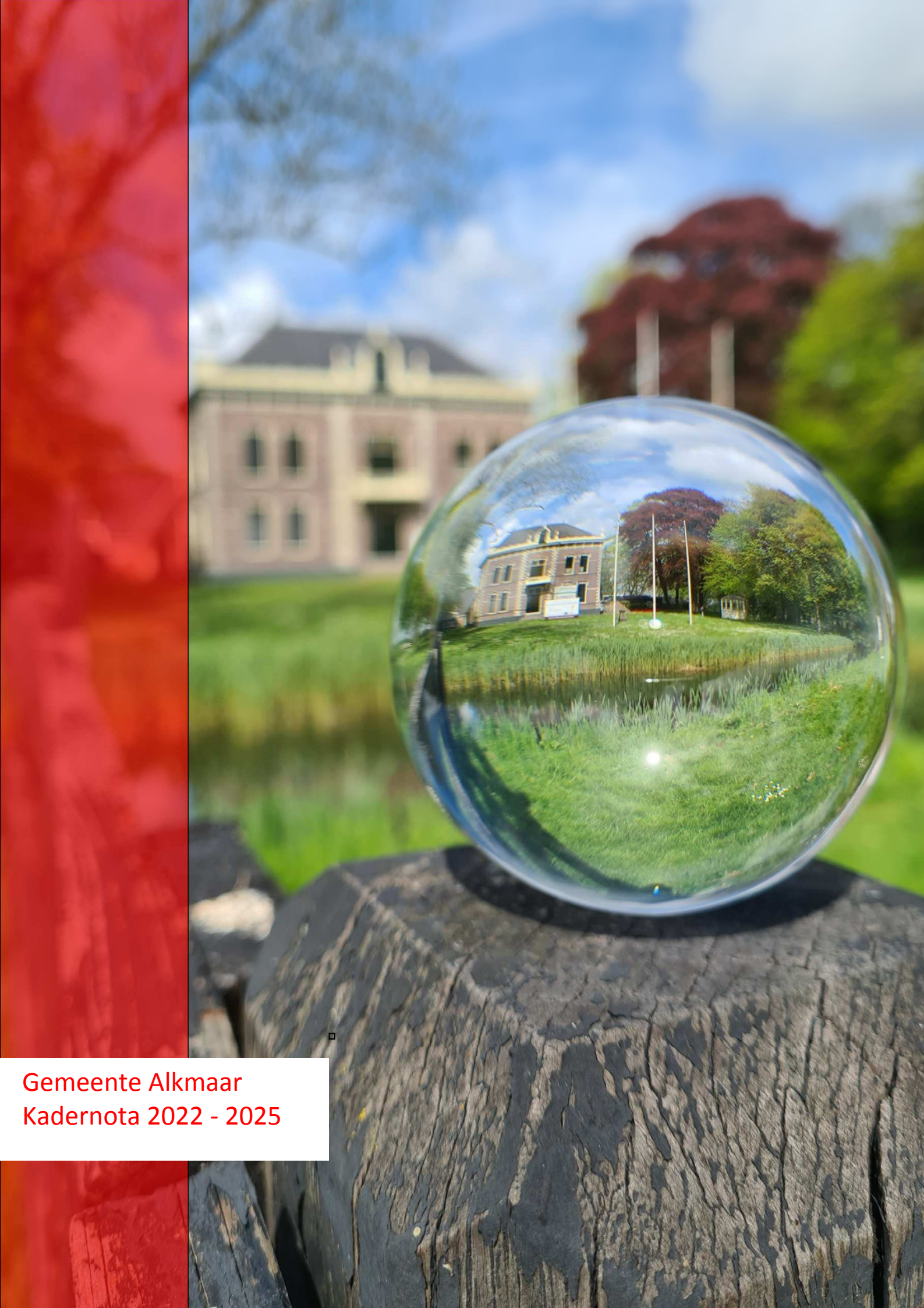

Gemeente Alkmaar
Kadernota 2022 - 2025

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Alkmaar

Foto omslag: Helga Klaassen, Wittenburg, voormalig
gemeentehuis gemeente Schermer

Informatie gemeente Alkmaar:

Financiën

Telefoon: 14 072

Juni 2021

www.alkmaar.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Inleiding	5
Veerkracht na corona	7
Alkmaars Kanaal	8
Programma 1 Inwoner en bestuur	10
Programma 2 Vitaliteit	11
Programma 3 Bedrijvigheid	18
Programma 4 Leefbaarheid	21
Programma 5 Duurzaamheid	27
Programma 6 Financiën	30
Lijst met afkortingen	33

Inleiding

Het afgelopen jaar stond voor velen in onze gemeente in het teken van corona. Ook in deze kadernota leest u daar het nodige over. Het virus heeft sinds maart vorig jaar een flinke impact gehad op onze inwoners en ondernemers. En we zijn er nog niet. Wij verwachten dat met name voor het midden- en kleinbedrijf de gevolgen op langere termijn nog lang voelbaar zijn; de markt verandert en er wordt veel gevraagd van de flexibiliteit van onze inwoners, ondernemers, verenigingen en instellingen.

Dat geldt ook voor onszelf als gemeente. Wij hebben ervoor gekozen om uitdrukkelijk actief – en waar mogelijk ook proactief – in te zetten op de gevolgen van het coronavirus en op gewenste ontwikkelingen in onze gemeente. Wat wij nu nog niet goed kunnen inschatten zijn de ontwikkelingen ten aanzien van het gemeentefonds en de effecten van corona op onze samenleving. Wij blijven, binnen onze mogelijkheden, in 2021 en 2022 zoveel mogelijk investeren in een gezonde, leefbare en bruisende gemeente.

In het Alkmaars Kanaal komen vele ontwikkelingen samen. Er ontstaat een stad die modern is en grootstedelijk waar mogelijk. De centrumfunctie van Alkmaar wordt versterkt. Op termijn worden er 15.000 woningen gebouwd die voldoen aan de behoefte van verschillende doelgroepen. De stad wordt economisch bestendig gemaakt met aandacht voor innovatie, digitalisering en nieuwe werkmilieus. Maar ook bestaande bedrijven moeten behouden blijven. Er moet een evenwichtige balans komen tussen wonen, werken en recreëren. Toerisme en recreatie aan het kanaal en de kanaaloevers worden gestimuleerd. In de bouwplannen worden nieuwe inzichten en innovatie op het gebied van duurzaamheid en energie toegepast; vergroening vindt plaats zowel in de openbare buitenruimte, als op of aan gebouwen. En er wordt rekening gehouden met klimaatadaptatie door regenwateropvang en het planten van bomen.

De ontwikkeling van de verschillende deelgebieden aan het kanaal – elk met hun eigen uitstraling – en de combinatie met het oude historische centrum zorgen voor een unieke aantrekkingskracht in de regio. Wij realiseren ons dat de ontwikkeling van het Alkmaars Kanaal niet vanzelf zal gaan. Het is een aanpak die een lange termijn perspectief vergt en als college onderkennen wij de complexiteit van de programmatische ontwikkeling. Wij kiezen er bewust voor om het Alkmaars Kanaal als belangrijkste prioriteit te benoemen. Die stadsontwikkeling is van groot belang voor de leefbaarheid en vitaliteit van onze stad en haar inwoners. U kunt in deze kadernota lezen dat wij dan ook extra inzet vrijmaken voor de ontwikkeling van het Alkmaars Kanaal.

De ambitie tot het behouden en versterken van de leefbaarheid en vitaliteit van de binnenstad met de ontwikkeling van het Alkmaars Kanaal koesteren wij ook voor onze dorpen. Wij willen graag dat men fijn woont, werkt en ontspant in de eigen woonomgeving met goede maatschappelijke voorzieningen. Maatschappelijke voorzieningen en een fijn woon- en werkmilieu vereisen een bepaald draagvlak. Wij zijn dan ook zeer verheugd met de realisatie van de nieuwe woonwijk De Pauw in De Rijk en zullen bestuurlijk vasthouden aan de wens van woningbouw in Stompvoren. Voldoende woningbouw is onlosmakelijk verbonden met het in stand houden van de leefbaarheid van het buitengebied.

In maart volgend jaar zijn er verkiezingen voor een nieuwe gemeenteraad van Alkmaar. In 2022 kiezen wij niet voor veel nieuw beleid, maar richten ons vooral op uitvoering. Er zijn veel mooie ontwikkelingen in gang gezet, waar wij zonder meer trots op zijn. Grote ontwikkelingen, zoals de ontwikkeling van het Energy Innovation Park. Iets kleins als de onthulling van de regenboogvoetgangerslichten. En positieve resultaten, zoals de daling van het aantal voortijdige schoolverlaters en onze nieuwe jongeren-aanpak.

Het is nu aan u om richting aan ons mee te geven voor de komende begroting.

Status kadernota

In deze kadernota wordt op hoofdlijnen aangegeven wat de belangrijkste ontwikkelingen zijn in onze gemeente en wat onze belangrijkste ambities zijn voor het komende begrotingsjaar 2022. Met deze Kadernota kunt u ons – als college van Burgemeester en Wethouders – meegeven wat de belangrijkste prioriteiten zijn die u terug wilt zien in de meerjarenbegroting 2022 die u in november dit jaar vaststelt.

Veerkracht na corona

Aan geen enkele gemeente gaat de coronacrisis ongemerkt voorbij. Ook in Alkmaar heeft de crisis allerlei directe en indirecte gevolgen voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. Sinds de uitbraak van het coronavirus zijn overheden gedwongen om acute maatregelen te nemen die gericht zijn op het beperken van de economische en sociaal-maatschappelijke gevolgen op korte termijn. Wij hebben ervoor gekozen om actief om te gaan met het beheersen van de coronacrisis. Wij doen dat langs drie sporen.

1. Monitoring

Om de uitdagingen die gepaard gaan met de uitbraak van het COVID-19 virus goed het hoofd te kunnen bieden, is er in juni 2020 gestart met een monitoring op diverse indicatoren. Door de periodieke metingen van de monitor kunnen we als gemeente een vinger aan de pols houden bij het signaleren van belangrijke ontwikkelingen en meten wij wat de effecten zijn van genomen maatregelen. Er hebben nu drie metingen plaatsgevonden. Daarnaast heeft het onderzoeksbureau eenmalig een ondernemerspeiling uitgevoerd, waaraan ruim 170 ondernemers hebben deelgenomen.

In aanvulling op de inzichten vanuit deze monitoring willen we meer houvast hebben over toekomstige stappen. Dit is uitgewerkt door I&O in de rapportage 'Scenario's Corona Aanpak'. De uitkomsten van dit onderzoek gebruiken wij als input om onze aanpak voor de langere termijn verder in te vullen.

2. Korte termijn

Vooruitlopend op de rijksmaatregelen zijn door ons college diverse lokale noodmaatregelen genomen om de stad, de culturele sector en de maatschappelijke instellingen vitaal te houden. Wij hebben een noodkrediet van € 10 mln. beschikbaar gesteld om – waar nodig – ervoor te zorgen dat inwoners, instellingen, verenigingen en ondernemers tijdens en na deze moeilijke periode verder kunnen. De gemeente heeft diverse maatregelen genomen, zoals flexibele betaling bij belasting en huur. Bovendien is er een stimuleringsfonds in het leven geroepen van € 1,5 miljoen om de economie weer op gang te krijgen en te zorgen voor het aantrekken van bezoekers- en toeristenstromen. Dit fonds is deze zomer van start gegaan en loopt tot eind 2021.

Daarnaast hebben wij ons ingezet om creatieve oplossingen te vinden om zaken als de kermis en de horeca op het Waagplein zoveel mogelijk doorgang te laten vinden. We hebben er (pro-)actief alles aan gedaan om in de binnenstad lokaal winkelen mogelijk te maken en de ondernemers te steunen. Dat zullen we blijven doen als de situatie daarom vraagt.

3. Lange termijn

Gemeenten staan in de frontlinie bij het realiseren van economisch herstel. Voorspellingen over de langere-termijn-effecten van corona op de samenleving en de economie zijn op dit moment nog moeilijk te maken. Op dit moment laten wij impact-analyses en andere gegevens verzamelen om ons goed voor te bereiden op mogelijk noodzakelijke inzet. Naast thema's als

- Human capital beleid (arbeidsmarkt van de toekomst)
- Innovatie en het brede Midden- en Kleinbedrijf
- Vitale binnensteden en kernen

richten wij ons ook op kwetsbare groepen, cultuur en welzijn, alle hard getroffen door de coronacrisis.

Alkmaars Kanaal

Trends en ontwikkelingen

Nadat in de afgelopen jaren ontwikkelbeelden, koersen en ambities zijn vastgesteld, zetten we de dit jaar in gang gezette uitvoering met onverminderde kracht voort.

Wij zien steeds meer de resultaten in de stad. Wij willen nadrukkelijk de woningbouwproductie opvoeren. Daarvoor koersen we op een versnelling door samenwerking met de corporaties en inzet van marktpartijen, die hier ook meer en meer gehoor aan geven. Dit is ook belangrijk voor het economisch herstel in onze stad de komende jaren.

Om dit in goede banen te leiden is regie noodzakelijk. In de praktijk betekent dit dat we een flexibele, schaalbare organisatie nodig hebben met een palet aan expertises en vaardigheden. Hiervoor is een programma-organisatie opgezet, die opereert in goede samenwerking met specifieke expertises in de staande organisatie. Wij gaan van een beheers- naar een regieorganisatie, met de daarbij behorende spanning tussen vraag en aanbod. De benodigde capaciteit kent een aparte financiering en komt niet ten laste van de staande organisatie. Ook moeten we zorgen voor versnelling van de bouwopgave en flexibilisering. Dit vraagt veel van de organisatie.

Gegeven de gewenste versnelling en de organisatiedynamiek is er behoefte aan een programma-organisatie. Bij de behandeling van de begroting 2022 doen wij een voorstel voor een meerjarenbegroting voor het Alkmaars Kanaal, en is dit programma onderdeel van het Meerjaren Investeringsprogramma en de risicoparagraaf. Niet alle kosten worden gedekt door opbrengsten en subsidies. Wel haken wij zoveel als mogelijk in op bestaande en nog te ontwikkelen subsidie-instrumenten vanuit het Rijk en de provincie. Ook verdienen wij op termijn kosten terug door de toename van het inwoneraantal. De verwachting is dat wonen bij het nieuwe kabinet een prominente plaats op de bestuurlijke agenda zal innemen. De bouwinitiatieven aan het Alkmaars Kanaal zijn dan ook van groot belang voor de nog af te sluiten Woondeal met het Rijk en het nog af te sluiten Woonakkoord met de provincie. Het gaat dan om de opvang van de autonome groei in Alkmaar en de regio.

Wat gaan we daarvoor doen in 2022

Naast de uitvoering van projecten, blijven wij ook de plannen en het concept van het Alkmaars Kanaal ontwikkelen. Te denken valt aan een uitwerking van de inrichting van de kanaaloevers, een studie naar functiemenging op de diverse deelgebieden, welke afspraken gaan we hanteren bij de inrichting, kwaliteit en categorieën woningbouw en welk beeld hebben we van de toerekening van voorzieningen in de deelgebieden. Ook zal er meer duidelijkheid zijn over de mobiliteit als gevolg van de kanaalontwikkeling. Op deze wijze ontstaan er kaders die gebruikt worden door alle betrokken partijen om de ontwikkeling van het kanaal beter in te kunnen bedden en te kunnen sturen.

Intussen gaan de voorbereidingen voor de concrete uitvoering van een aantal projecten door. Deze komen veelal in 2022 tot uitvoering. Hieronder volgt een korte opsomming per deelgebied.

Viaanse Molen

Kanaaldijk 301: 160 woningen, 2021 onherroepelijk bestemmingsplan en aanvraag omgevingsvergunning.

PEN-dorp: 550 woningen, 2022 onherroepelijk bestemmingsplan en aanvraag omgevingsvergunning.

Deelgebied RWZI

In 2021 verwachten wij een overeenkomst te sluiten met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier over de mogelijke ontwikkelingen na 2036. Tot die tijd wordt gewerkt aan een tijdelijke programmering in zowel het fysieke als humane/leefbaarheid domein met tijdelijk vastgoed en een passende tijdelijke inrichting. Dit allemaal op een duurzame en circulaire manier, met een sluitende door private investeerders gedragen maatschappelijke businesscase waardoor het terrein in de komende periode onderdeel gaat worden van de stad, als bruisende en innovatieve plek van Alkmaar. Het initiatief om te komen tot een businessplan hiervoor ligt bij De Nieuwe Energie met subsidie van het stimuleringsfonds Creatieve Industrie en de gemeente.

Verder onderzoeken wij de situering van zonnepanelen op het RWZI-terrein in het kader van de postcoderoos actie. En we geven uitvoering aan de afspraak om via het wandel- en fietspad van de Jan van Scorelkade het RWZI-terrein te verbinden met Stadspark de Oude Kwekerij.

Overstad

Ringersfabriek: 73 woningen, 3.700 m² commerciële ruimte, *Foodhall*. Bouw en verkoop zijn gestart.

Ringerskwartier: 273 woningen, 2.100 m² detailhandel en kantoor, eind 2022 start bouw, inventarisatie belangstellenden reeds gestart.

Dockside: 143 woningen, 2021 bouw en verkoop gestart.

Kwakelkade: 62 woningen, 2021 omgevingsvergunning onherroepelijk

Ten aanzien van het bedrijf Holder kunnen wij melden dat met dit bedrijf inmiddels een afsprakenbrief is getekend over ontwikkelingen aan de spoorzijde. Inzet is de bouw van 227 woningen waarvan 1/3 in de sociale huur. Inmiddels is er een voorlopig bestemmingsplan. Inspraak, participatie en welstandtoets worden verwacht in het tweede en derde kwartaal van dit jaar. De Omgevingsvergunning is voorzien voor zomer 2022 en daarna de start van de bouw.

Overdie

Uitgangspunt voor de ontwikkeling van Overdie is de verplaatsing van diverse bedrijven naar de Boekelermeer. Op basis van een op te stellen stedenbouwkundige visie gericht op de oevers aan het Zeglis, wordt een bestemmingsplanwijziging in gang gezet in 2022. Deze procedure zal naar verwachting het hele jaar in beslag nemen. Ook wordt de huidige locatie van Stadswerk ontwikkeld.

Oudorp

Jaagpad-Oost: 411 woningen, bouw mei 2021 van start.

Poort van Oudorp: 150 woningen, 2000 m² bedrijven, najaar 2021 ontwerp bestemmingsplan.

Witsenterrein: in de loop van 2021 ontwikkeling stedenbouwkundige visie.

TMG-complex/Letterbaklocatie: opstellen ontwikkelkader in 2021 en 2022.

Programma 1 Inwoner en bestuur

Regionale Samenwerking

Gezamenlijk optrekken is noodzakelijk om zaken gedaan te krijgen en een stevige gesprekspartner te zijn voor grote partijen zoals Metropoolregio Amsterdam, de provincie en het Rijk. Als vaandeldrager van zowel de Regio Alkmaar als Noord-Holland Noord nemen wij onze verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van beide regio's. Dit doen wij door te investeren in intensievere regionale samenwerking. Het belang dat wij hierbij voor ogen hebben is de vitaliteit van Alkmaar en de regio als geheel. Wij gaan daarbij uit van onze eigen kracht en overleggen actief met de andere gemeenten en betrokken partijen in de regio Alkmaar en de regio Noord-Holland Noord. Ook staan wij voortdurend in verbinding met de provincie, de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en met andere gemeenten middels de G40.

Op basis van de Focusagenda leggen wij daarbij de nadruk op een drietal opgaven, waarbij wij overigens andere maatschappelijke *issues* niet uitsluiten. De drie opgaven betreffen:

Opgave 1: De behoefte aan nieuwe woningen is groot. Tegelijkertijd is het complexer dan ooit om snel duizenden woningen te bouwen. Ruimte is schaars. Wij hebben de ambitie een substantiële bijdrage te leveren aan het woningtekort in de regio. Niet alleen voor onze eigen inwoners, maar ook voor inwoners uit de nabije regio's. De komende jaren willen wij circa 30.000 woningen realiseren binnen de Regio Alkmaar.

Opgave 2: Goede verbindingen en bereikbaarheid zijn noodzakelijk om niet alleen een vitale regio te blijven, maar ook om onze inwoners goede verbindingen te bieden naar de Amsterdamse regio. Daarvoor is het belangrijk dat wij inzetten op de ontwikkeling van de zogenaamde Zaancorridor, het toekomstbestendig maken van de ring Alkmaar en het maken van goede doorfietsroutes. Daarvoor zijn grote investeringen nodig. Met de visie 'Noord-Holland Noord Bereikbaar' is een eerste stap gezet naar een duurzaam bereikbare regio, die als onderdeel van de MRA in beeld komt voor toekomstbestendige investeringsprojecten.

Opgave 3: Wij werken de komende jaren concreet aan de energietransitie. Vanuit energie-innovatie wordt gekeken naar alternatieve energiebronnen en andere (opslag)systemen die een aanvulling kunnen zijn op de huidige mogelijkheden, passend bij ontwikkelingen en behoeften in de regio. Naast inzicht in de te maken keuzen op basis van een datastrategie, is het van belang onze regionale economie – het *energy-cluster* – te ondersteunen met een goede fondsenstrategie.

Naast de Focusagenda vindt u in deze kadernota nog veel andere elementen van de actieve rol die wij spelen in de regio. Denk aan de Human Capital Agenda waarmee wij vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in balans brengen en het programma Bereikbare Steden, waarin wij samen met negen andere steden in de Amsterdamse regio en de gemeente Hoorn de bereikbaarheid op de agenda zetten.

Programma 2 Vitaliteit

Programma Taskforce Wmo en Jeugdhulp

Hoewel wij het liefst beginnen met de inhoudelijke ontwikkelingen binnen het domein van de maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp, ontkomen we er niet aan te beginnen met de financiële ontwikkelingen.

Zoals u allen weet staan wij met het Programma Taskforce Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Jeugdhulp voor de opgave een kostenbesparing te behalen oplopend tot circa € 8.000.000 structureel in 2023. In september 2020 zijn 17 beheersmaatregelen vastgesteld, waarbij per maatregel een plan-do-check-act cyclus wordt toegepast. Met deze beheersmaatregelen wil de gemeente grip krijgen op de kostenontwikkeling. Daarin worden nu goede stappen gezet.

Daarnaast zijn er echter ook niet beïnvloedbare ontwikkelingen die hun weerslag hebben op de kostenontwikkeling de afgelopen jaren. Deze autonome ontwikkelingen spelen ook in 2021 een rol.

De meeste beheersmaatregelen liggen op schema. Er is veel in gang gezet en de eerste resultaten zijn te zien in een afname van de stijging van de uitgaven voor jeugdhulp en Wmo. In 2019 was de kostenstijging 18% en in 2020 is de stijging afgenomen tot 5,5%. Om de ombuiging van de stijging en vervolgens daadwerkelijke besparingen te zien is een lange adem nodig vanwege autonome ontwikkelingen.

Daarnaast is er nog de opgave om aanvullend € 1 miljoen te besparen op de uitgaven van Wmo en Jeugdhulp vanaf 2022. Het college heeft toegezegd om medio 2021 met scenario's te komen. Daarbij is aangegeven dat deze scenario's anders dan de huidige beheersmaatregelen buiten de beleidskaders vallen. Er is op dit moment een aantal ontwikkelingen dat ons aanleiding geeft voor een 'pas op de plaats'.

Tijdens de nieuwe kabinetsformatie wordt gesproken over de herverdeling van het gemeentefonds per 1 januari 2023. Hoe dit voor Alkmaar uitpakt wordt in de loop van 2021 duidelijk. Tevens zijn er op nationaal niveau discussies over verschillende thema's van het sociaal domein, namelijk de toenemende kosten voor jeugdzorg en de gevolgen van de invoering van het abonnementstarief voor huishoudelijke hulp WMO. De recente arbitragezaak tussen VNG en Rijk maakt duidelijk dat er meer middelen (op landelijk niveau € 1,9 miljard) nodig zijn ten behoeve van de jeugdzorg. De uitkomst van de arbitragezaak jeugdzorg is voor de gemeenten positief.

VNG en het Rijk hebben op 3 juni 2021 afspraken gemaakt dat de Gemeenten voor 2022 totaal € 1,3 miljard extra middelen krijgen. Voor Alkmaar is dat een bedrag van circa € 8 miljoen. Het exacte bedrag komt in de september-circulaire 2021. Omdat de middelen vooralsnog alleen voor het jaar 2022 zijn toegekend, blijft de vraag bestaan hoe gemeenten hiermee om mogen gaan in meerjarig perspectief bij het opstellen van de begroting voor volgend jaar. Op korte termijn zal de VNG hierover in overleg treden met het Ministerie van BZK, maar waarschijnlijk komt er pas in een nieuw regeerakkoord definitief uitsluitsel over het structurele financiële perspectief 2023 en volgende jaren.

Trends en ontwikkelingen

Onderwijs

In maart 2020 moest het onderwijs dicht om verdere verspreiding van het coronavirus te voorkomen. Hierdoor heeft de coronapandemie grote gevolgen voor het onderwijs en voor de leerlingen. Ondanks dat scholen hard gewerkt hebben om via afstands- en hybride onderwijs voldoende aandacht te geven aan de ontwikkeling van hun leerlingen is in het afgelopen jaar bij veel leerlingen een vertraging op hun individuele leerlijn ontstaan ten opzichte van andere schooljaren. In onze Onderwijsagenda

hebben wij aangegeven dat Alkmaar een gemeente is waar inwoners onderwijs volgen dat bij hen past, zodat hun talenten tot bloei kunnen komen en zij een betekenisvolle bijdrage leveren aan de samenleving. Vanuit het Rijk wordt in samenwerking met scholen, gemeenten en de Rijksoverheid de komende twee jaar het Nationaal Programma Onderwijs uitgerold om het onderwijs te versterken. Beide sporen zijn van belang om opgelopen achterstanden in te lopen.

In 2021 vindt een nieuwe regionale aanbesteding leerlingenvervoer plaats. Naar aanleiding hiervan onderzoeken wij de combinatie leerlingenvervoer met Wmo-vervoer en de mogelijkheden tot meer regionale samenwerking.

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van het basis-, voortgezet en speciaal onderwijs, voor (ver)nieuwbouw van bestaande schoolgebouwen, maar ook voor de realisatie van onderwijshuisvesting in nieuw te ontwikkelen stedelijke en buitenstedelijke gebieden. Als gevolg van de marktomstandigheden en de wettelijke duurzaamheidseisen (BENG, ofwel: bijna energie-neutrale gebouwen) is de verwachting dat de ambities geformuleerd in het eerste en tweede fase Huisvestingsplan Primair Onderwijs voor een tweetal nog uit te voeren projecten een ophoging van het budget noodzakelijk maken.

Cultuur, kunst en cultureel erfgoed

Voor de culturele instellingen en de creatieve makers in Alkmaar was het afgelopen jaar een moeilijk jaar. Geen voorstellingen en evenementen, geen bezoekers en geen inkomsten. Er zijn zorgen over de toekomst maar ook hoop dat de deuren van de theaters, podia en musea snel open kunnen. We volgen samen met de instellingen de ontwikkelingen en onderzoeken de mogelijkheden van ondersteuning, die o.a. het Rijk en provincie Noord-Holland bieden.

Een belangrijke beweging voor de nabije toekomst is de ontwikkeling van het Alkmaars Kanaal en de toename van het inwonertal. Om als stad voor de huidige en toekomstige bewoners aantrekkelijk te zijn en te blijven, is een gevarieerd cultureel aanbod vereist. Broedplaatsen en *placemaking* ontwikkelen zich meer en meer in de gemeente Alkmaar. De Drukkerij gaat dit jaar starten als broedplaats. Een andere belangrijke ontwikkeling is de toenemende regionale culturele samenwerking tussen gemeenten en culturele instellingen.

Sport

Net als cultuur is sport een sector die hard is geraakt door de maatregelen in het kader van corona. Het toekomstperspectief van de sportverenigingen is aan het verslechteren en leden en vrijwilligers haken af. Verenigingen teren in op hun financiële reserves en sponsors trekken zich terug. Een gevolg is dat toekomstige geplande investeringen onder druk staan.

Juist deze tijd van crisis heeft laten zien dat sport belangrijk is voor onze inwoners. Een gezonde leefstijl leidt tot vitaliteit en levert een positieve bijdrage voor de inclusiviteit en participatie, het verminderen van zorg, het versterken van het welzijn en geeft houvast aan jongeren. Een landelijke ontwikkeling die zich meer en meer aftekent is dat sporters in de breedtesport meer behoefte hebben aan een flexibel sportaanbod en dat naast prestatie ook gezondheid en uiterlijk belangrijke redenen zijn om te sporten en bewegen. Dit stelt nieuwe eisen aan onze sportaanbieders en onze sportaccommodaties en vraagt om een openbare ruimte die aanzet tot bewegen. Via ons accommodatiebeleid en de maatregelen voor sportstimulering helpen wij de sector in deze moeilijke tijd.

Maatschappelijke ondersteuning

Een aantal ontwikkelingen zijn bepalend om de maatschappelijke ondersteuning in Alkmaar op niveau te houden:

- De toenemende druk op de 'markt' van vrijwilligers.

- De nadruk op maatregelen tot kostenbeheersing als gevolg van het hierboven genoemde Programma Taskforce Wmo en jeugdhulp.
- Wij zijn bezig met de doorontwikkeling Maatschappelijke Opvang en de Nachtopvang.

Sinds 1 januari 2020 geldt een vast abonnementstarief voor de eigen bijdrage aan Wmo-voorzieningen. Dit leidde aantoonbaar tot een aanzuigende werking op de Wmo en daarmee tot een stijging van de kosten. Dit geldt met name voor hulp bij het huishouden.

Door corona werd extra duidelijk dat horecavoorzieningen in kleine kernen soms niet meer levensvatbaar blijken en dreigen te verdwijnen. Daarmee ligt er voor de dorpshuizen een grotere verantwoordelijkheid voor verbreding van de maatschappelijke rol. Wij onderzoeken in hoeverre de functie van dorpshuizen kan worden versterkt en de continuïteit van activiteiten geborgd.

Daarbij worden belanghebbende *stakeholders* uit de kernen betrokken. De uitwerking van het toekomstgericht maken van dorpshuizen kan leiden tot het aanpassen van accommodaties waarvoor een investeringskrediet wordt afgewogen bij de programmabegroting 2022.

Het rijksbeleid op het terrein van de maatschappelijke opvang en beschermd wonen is erop gericht om gemeenten meer verantwoordelijk te maken voor opvang en beschermd wonen. Vanaf 2023 ontvangen alle gemeenten financiële middelen voor het uitvoeren van beschermd wonen. In een periode van tien jaar wordt de verantwoordelijkheid, die nu nog bij de centrumgemeente ligt, afgebouwd. In de maatschappelijke opvang maken we een verbeterslag door in te zetten op vier actielijnen: preventie, jongeren, doorstroom en woonplekken. Met deze aanpak willen we mensen zo zelfredzaam mogelijk laten wonen, zetten we in op preventie van dakloosheid en verbeteren we de kwaliteit van de opvang en de zorg die aan de cliënten geboden wordt. Ook proberen we de overlast tegen te gaan die door een deel van de Openbare Geestelijke Gezondheidszorggroep en daklozengroep veroorzaakt wordt. Tevens heeft U een motie aangenomen om de nachtopvang te verplaatsen. Daarvoor hebben wij eind 2020 een nieuwe locatie aangewezen en werken wij nu aan de realisering daarvan.

Jeugd

De beweging naar preventie in plaats van hulpverlening is een belangrijke pijler. Verblijf in een instelling wordt een tijdelijke toevoeging in een ambulant traject. Daarbij wordt ambulante jeugdhulp versterkt en de aansluiting van jeugdhulp op onderwijs verbeterd. We gaan van grote gecentraliseerde verblijfsvoorzieningen naar decentrale kleinschalige voorzieningen. In onze regio zien we – net als in de rest van het land – een groot tekort aan jeugdhulpprofessionals waardoor wachtlijsten ontstaan.

Jongeren hebben van de contact-beperkende maatregelen in het kader van corona negatieve gevolgen ondervonden, bijvoorbeeld eenzaamheid, somberheid en verveling. De manier waarop ondersteuning geboden werd, moest veelal worden aangepast. De inzet van jongerenwerk is verhoogd. Ervaringsdeskundige jongeren zijn opgeleid en ingezet. De gevolgen van de coronacrisis op middellange en lange termijn zijn nog onduidelijk. In een brede dialoog met betrokken partijen wordt onderzocht wat die gevolgen en benodigde maatregelen zijn.

Iedereen doet mee

Door de intensieve hulpmaatregelen van het Rijk, lijken de eerste gevolgen van de coronacrisis voor onze stad beheersbaar. De landelijke trend laat in 2020 een afname zien van aanvragen schuldhulpverlening. Dat herkennen wij in de regio Alkmaar. Dat komt door coulant beleid van veel deurwaarders en incassobureaus. De verwachting is een grotere golf van aanvragen als schulden weer geïnd gaan worden. Dit betekent dat wij ons als gemeente moeten voorbereiden op een toename van de hulp die wordt gevraagd van schuldhulpverlening.

De werkloosheidscijfers in Nederland vlakken sinds januari 2021 af. Wij hebben als beleid dat wij het beschikbare participatiebudget inclusief de Wet sociale werkvoorziening (WSW) gebundeld inzetten

voor begeleiding naar werk en met ondersteuning aan het werk houden. Hierdoor kunnen wij onze beperkte middelen direct investeren in begeleiding naar werk en ontstaat weer een nieuwe financiële ruimte. Met dit vliegwieltje kan het beleidsdoel om zoveel mogelijk mensen via werk te laten participeren op de arbeidsmarkt worden bereikt.

Vanaf 2022 worden de budgetten voor loonkostensubsidie over gemeenten verdeeld op basis van realisatie. Dit moedigt gemeenten aan om het instrument loonkostensubsidie vaker in te zetten. Daardoor vallen meer mensen in de doelgroep banenafspraak of zijn ze aangewezen op 'beschut werk' om aan het werk te komen. De verwachting is dat kansen voor inwoners die kunnen participeren op de arbeidsmarkt hiermee vergroot worden. Naast deze ontwikkeling is er ook relatief goed nieuws over de uitstroom van de werkvoorziening. De laatste jaren overtreft de landelijke WSW-uitstroom de verwachting, terwijl het macrobudget gelijk is gebleven. Hierdoor is voor gemeenten meer budget beschikbaar dan aanvankelijk werd voorzien. Toch is de verwachting dat deze trend zich niet voortzet. Door de vergrijzing van de WSW populatie, die onvermijdelijk is gezien de instroomstop in de WSW, ontstaat er naar verwachting een tekort dat flink toeneemt. Dit betekent dat wij als college vinger aan de pols houden om te zien of er voldoende middelen zijn.

Een ontwikkeling die de afgelopen decennia plaatsvond, is dat de werkgelegenheid vooral verschoven is in de richting van (hoog-)theoretisch opgeleiden. Dit komt door de verschuiving in het arbeidsaanbod. Het werkloosheidspercentage van (laag-)praktijkopgeleiden ligt permanent hoger. Middelbaar opgeleiden werken voor een deel in dezelfde beroepen als praktijkopgeleiden. Dit maakt de druk op die groep groter. Inzetten op aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt én een verschuiving van competentiegericht selecteren naar *skills*gericht selecteren zijn ook in het aankomend jaar van essentieel belang. In oktober 2020 kondigde het kabinet het derde steun- en herstellepakket aan. Hierin werd bovenregionaal ingezet op de aanpak van jeugdwerkloosheid en de in te richten mobiliteitsteams om mensen van werk naar werk te begeleiden.

De effecten van de coronacrisis op de gebundelde uitkering van de Participatiewet – het zogeheten BUIG-budget – worden pas zichtbaar als de ondersteuningsmaatregelen van de rijksoverheid ophouden. Een beperkte stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden kan het regionale overschot op het BUIG-budget al snel doen verdampen. Een serieuze recessie leidt tot een tekort. Maar er zijn ook kansen: in goede tijden ontstaat er al snel een tekort aan arbeidskrachten en ontstaan er meer mogelijkheden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Samenwerking in de regio kan deze bewegingen opvangen door voor de inwoners een vangnet te zijn in slechte tijden en een springplank in goede tijden.

Vanuit het Rijk wordt gewerkt aan de Wet Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS). Het wetsvoorstel borgt dat gemeenten in specifieke situaties de ruimte krijgen om te verkennen of mensen kampen met gestapelde problemen en welke partijen nodig zijn om de problemen op te lossen. Doel van de wet is snellere en meer gecoördineerde 'integrale' hulp voor kwetsbare mensen. Als Alkmaar zetten we ons in voor:

- een integrale en gecoördineerde aanpak sociaal domein en aanpalende domeinen;
- niet alleen één cliënt, indien nodig ook voor gezinsleden;
- gegevensuitwisseling mogelijk maken tussen domeinen indien nodig.

Naar verwachting treedt de wet eind 2022 in werking.

De nieuwe inburgeringswet gaat per 1 januari 2022 in. Doel van de wet is om iedereen mee te laten doen, het liefst via betaald werk. Dit sluit naadloos aan op de beleidsvisie participatie en betekent dat de wet integraal – in samenhang met de andere onderdelen uit het sociaal domein – wordt uitgevoerd. Alkmaar is klaar voor de uitvoering van de wet. De uitvoering wordt belegd bij de regionale uitvoeringsorganisatie participatie. Op basis van een intake wordt een Persoonlijk Integratie en Participatie Plan

(PIP) opgesteld. De inburgeraar stroomt in in een passende leerroute. In de leerroute gaat het leren van de taal hand in hand met participatie.

Diversiteit

De afgelopen jaren heeft het onderwerp diversiteit en inclusie steeds nadrukkelijker een plek in de schijnwerpers gekregen, zowel landelijk als op gemeenteniveau. De maatschappelijke discussie rondom discriminatie en racisme is hier een duidelijk voorbeeld van. Met de Gemeentegesprekken spelen wij op deze ontwikkeling in. Wij ondersteunen onze inwoners om dit onderwerp op een opbouwende manier bespreekbaar te maken. Vanwege de maatregelen rondom corona hebben de gesprekken nog niet kunnen plaatsvinden. Zo snel als dit mogelijk is wordt dit georganiseerd.

Veel activiteiten die door onze partners in de gemeente georganiseerd worden, hebben in afgeschaalde vorm al dan niet online plaatsgevonden. Denk hierbij aan de Alkmaar *Pride*, het onderwijsproject *Love=Love!?* en Internationale Vrouwendag.

Wat gaan we daarvoor doen in 2022

Onderwijs

In 2021 is het concept integraal huisvestingsplan primair en speciaal onderwijs 2021-2025 derde fase opgesteld. Dit leidt tot een nieuwe meerjarige investeringsbehoefte voor schoolgebouwen voor het basis- en het speciaal onderwijs, die wordt verwerkt in het Meerjaren Investeringsprogramma en de Programmabegroting 2022. Voor de vervangingsopgave is gewerkt aan een stabiele investeringsbehoefte voor de komende jaren. Hierdoor kunnen wij het integraal huisvestingsplan derde fase voorzien van de aangeven dekking in het Meerjaren investeringsprogramma ter besluitvorming voorleggen. Ook wordt de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs geactualiseerd.

Scholen ontvangen de komende twee schooljaren extra bekostiging en ondersteuning voor het in kaart brengen van de behoeften van individuele leerlingen om leerachterstanden te beperken. De gemeente krijgt extra geld om in samenwerking met scholen, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, bibliotheken, sociaal werk, welzijn, sport en cultuur plannen uit te voeren. In overleg met het onderwijs komen wij tot uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs.

Cultuur, kunst en cultureel erfgoed

In 2021 wordt de nieuwe Cultuurnota vastgesteld. We geven uitvoering aan de programma's en ambities waaronder het behoud en de verbreding van de culturele infrastructuur, de vernieuwing en het experiment van het culturele aanbod en de beeldende kunst in de openbare ruimte. Met de vaststelling van het Regionaal cultuurprofiel Noord-Holland Noord gaan we de regionale samenwerking tussen gemeenten en culturele instellingen versterken. Ook gaan we een bijdrage leveren aan de versterking van het zogeheten makersklimaat in Alkmaar. We zetten in op een Makershuis in Alkmaar en ondersteunen de ontwikkeling van de culturele activiteiten in De Drukkerij.

Sport

Beleidsmatig zijn er geen nieuwe doelstellingen voor het komend jaar. Wij zetten in op prioriteiten die al eerder zijn ingezet, zoals de uitvoering van het masterplan Voetbal en Sport en Bewegen, regionale trainingscentra en de samenwerking met AZ. Daarnaast zetten wij extra capaciteit in om de verenigingen zo goed mogelijk te ondersteunen bij het herstel van de maatregelen van corona. In de uitvoering gaan we starten met de renovatie van het Sportpaleis. Na de verkenning in 2021 van de toekomstmogelijkheden van sportcomplex De Hoornse Vaart, worden in 2022 de uitkomst en gemaakte keuzes verwerkt.

Maatschappelijke ondersteuning

Om de financiële consequenties beperkt te houden, maakt de kostenbeheersing van hulp bij het huishouden deel uit van de beheersmaatregelen. De mogelijkheden van de afzonderlijke gemeenten om een kwalitatief voorzieningenniveau voor de doelgroep van beschermd wonen te ontwikkelen, zijn beperkt. De ontwikkeling met betrekking tot beschermd wonen en maatschappelijke opvang betekent dat er nieuwe regionale afspraken moeten komen voor de toegang tot en de financiering van verblijfsplekken.

In 2022 gaan we verder met de uitvoering van de vier actielijnen uit het uitvoeringsprogramma Maatschappelijke Opvang. We benutten met de verbouwing en verplaatsing van de nachtopvang de kans om meerdere doelen in één voorziening samen te brengen. We creëren 24-uursvoorziening voor de doelgroep, waarmee de zorg verbetert en overlast elders afneemt. Tevens komen er meer opvangplekken. We onderzoeken tevens de wenselijkheid om er een gebruikersruimte aan te koppelen. Meer nachtopvangplekken en 24-uursdekking vereisen een groter budget voor maatschappelijke opvang.

Jeugd

Beleidsmatig zijn er geen nieuwe ontwikkelingen voorzien het komend jaar. Wij zetten in op preventie, ambulant werken en het geven van verantwoordelijkheid aan de mensen in de uitvoering, zoals ervaringsdeskundigen, jeugd- en gezinscoaches, Centra voor Jeugd en Gezin, scholen, buurtcentra en maatschappelijke organisaties.

Net als bij maatschappelijke ondersteuning richten wij ons bij de jeugdzorg op kostenbeheersing. Naast de lokale beheersmaatregelen die primair gericht zijn op interne werkprocessen en op toeleiding naar jeugdhulp, wordt regionaal samengewerkt om meer grip te krijgen op de kosten van ingekochte zorg.

Iedereen doet mee

Het komend jaar ontstaat er naar verwachting een flinke druk op de schuldhulpverlening. Door de inzet op preventie en vroegsignalering willen we inwoners sneller bereiken. We zetten meer in op het meldpunt vroegsignalering. Daarnaast zijn we aangesloten bij Nederlandse schuldhulproutrouten en in 2021 gestart met Geldfit. In 2021 is gestart met Schuldhulpverlening aan ondernemers (SHVO). Doel is schuldhulpverlening aan ondernemers toegankelijker te maken en te zorgen dat er een meer passend hulpverleningsaanbod aanwezig is, waaronder een schuldregeling. In 2022 bouwen we dit verder uit. We zoeken samenwerking met de 'vindplaatsen van ondernemers', zoals het Ondernemersloket, ondernemersverenigingen, Kamer van Koophandel en dergelijke.

De Raad heeft ingestemd met de ontwikkeling van een regionale uitvoeringsorganisatie voor de Participatiewet. De samenwerking moet niet alleen leiden tot meer inwoners die meedoen, maar ook tot een toekomstbestendige en financieel robuuste organisatie. De implementatie van het uiteindelijke scenario vindt in 2022 plaats. Naast deze bestuurlijke wijziging krijgen het komend jaar het instrument loonkostensubsidie en het Werkgeversservicepunt veel aandacht in de uitvoering.

De Uitvoeringsagenda van het Regionaal Platform Arbeidsmarkt van het aankomende jaar richt zich op drie pijlers: een leven lang ontwikkelen (LLO-Platform), duurzame inzetbaarheid (het ontwikkelfonds NHN) en het Actieplan Banenafpraak. Wij zetten ons in voor bewustwording van het belang van een leven lang ontwikkelen bij werkenden en werkzoekende en werkgevers. Daarnaast zetten we in op de aanpak van jeugdwerkloosheid en crisis dienstverlening: mensen van werk naar werk begeleiden door het regionaal mobiliteitsteam.

2.7 Diversiteit

We blijven investeren in de Alkmaarse samenleving door samen met onderwijsinstellingen, sportverenigingen, de arbeidsmarkt en wijk- en buurtgericht samenwerken de kracht van diversiteit

verder uit te bouwen. De diversiteitsagenda is door het college met een jaar verlengd, om in 2022 te komen tot een nieuw beleidskader diversiteit en inclusie.

Programma 3 Bedrijvigheid

Trends en ontwikkelingen

Economie

Zoals in de inleiding aangegeven, staat het midden en kleinbedrijf in onze gemeente zwaar onder druk door de maatregelen van corona. Eind augustus kondigde het kabinet de verlenging van het steun- en herstellepakket voor ondernemers en werkenden (Tozo) aan. Dit derde steunpakket loopt tot in 2021. Opvallend is het hoge aantal Tozo 3 aanvragen door de nieuwe *lockdown*. Dit toont aan dat er sprake is van een grote kwetsbare groep ondernemers.

Naast corona zijn er ook andere ontwikkelingen die de bedrijvigheid bepalen. Momenteel wordt gewerkt aan de oprichting van een Regionale Ontwikkelingsmaatschappij ROM voor Noord-Holland Noord en de Metropoolregio Amsterdam. Hierin participeren naast het Rijk ook de provincie, gemeenten in Noord-Holland Noord en de diverse MRA-gemeenten. Via de ROM gaan de nieuwe rijksregelingen lopen om de economie te stimuleren. Daarnaast krijgt de ROM tot taak om bedrijven te ondersteunen bij het opstellen van een businessplan en zal de ROM bestaan uit een transitiefonds en een breed MKB- fonds.

De komende decennia spelen er grote landelijke klimaatsopgaven. Circulariteit (kringloop), korte ketens (*buy your local*), energietransitie en waterhuishouding zijn thema's die ondernemers en organisaties in toenemende mate integreren in hun bedrijfsvoering. In de regio Greenport NHN werken wij als regio samen met ondernemers en kennisinstellingen aan gemeenschappelijke projecten die bijdragen aan een toekomstbestendige duurzame *agribusiness*. In de regio Laag Holland wordt momenteel gewerkt aan een gebiedsprogramma, waarbij vraagstukken rond veenweidegebieden (zoals beheer, eigendom, natuurdoelstellingen, bodemdaling) centraal staan.

De huidige economie verandert en daarmee ook de vraag van het bedrijfsleven naar geschikt personeel. In onze regio vertaalt zich dit naar de sectoren *agri & food*, maritiem, IT en bouw (inclusief installatie en grond-, weg- en waterbouw). Ook vindt er een toenemende technologische ontwikkeling en digitalisering plaats in de sector zorg & welzijn, de *hospitality* sector en de zorgsector. Deze sectoren van groot belang voor de regio.

Door de toenemende digitalisering en de daarmee toegenomen aandacht voor online winkelen zien wij de leegstand in de binnenstad oplopen. Met betrekking tot de kantoorachtige werkzaamheden is er sprake van een groei van flexibele kantoorconcepten in *services offices* en in gebouwen die zijn ingericht op *co-working*. Daarbij is er steeds meer behoefte aan knooppuntlocaties in een aantrekkelijke mix van kantoorruimte, voorzieningen en wonen. Wij constateren dat er volop aandacht blijft voor bedrijfsvestigingen in de Boekelermeer. Gelet op de behoefte- en vraag die door de provincie is uitgevoerd blijkt dat de vraag op termijn groter is dan het aanbod.

Kennisregio

In de kennisregio werken wij samen met onderwijs en bedrijfsleven aan versnelling en innovatie op verschillende thema's. Deze investeringen gaan zich op den duur vertalen in nieuwe producten en diensten en dragen bij aan de economische groei en de toename van hoogwaardige werkgelegenheid in Alkmaar en de regio. Wij richten ons op een drietal prioriteiten.

1. Energietransitie

De energietransitie betekent een langdurig investeringscommitment naar de ontwikkeling van nieuwe productie-, opslag- en distributie technieken. Voor ons als college zijn kernelementen daarbij:

experimenten naar nieuwe technieken, zoeken naar optimale opschalingsmogelijkheden en systeemintegraties. Energy Innovation Park en de ontwikkeling van waterstof zijn een speerpunt daarbij.

2. Data

Datascience speelt en steeds grotere rol in de kennisontwikkeling bij bedrijven en bij overheden. Wij blijven de ambitie houden om de meest innovatieve gemeente van Nederland te zijn. Deels realiseren we dit door het ondersteunen van bedrijven, zoals bijvoorbeeld via data-colleges. Ook bij de eigen gemeentelijke ontwikkeling gebruiken we meer kennis en de mogelijkheden van open data en big data. Een voorbeeld hiervan is het langjarige onderzoeksproject Urban Mobility Observatory dat leidt tot nieuw of aangepast mobiliteitsbeleid. De samenwerking met Data Science Alkmaar wordt op dit punt geïntensiveerd. Hiervoor is meer budget nodig.

3. Kennisinstellingen

De onderwijs- en kennisinstellingen in Alkmaar hebben meerdere programma's om te zorgen dat er voldoende technisch geschoold personeel (VMBO, MBO en HBO) is voor bedrijven in de regio. Stageplaatsen, onderzoeksopdrachten en doorstroming tussen de verschillende onderwijsniveau zijn belangrijke succesvoorwaarden. Een actuele ontwikkeling is de uitbreiding Terra Technica (Inholland). De meerjarige afspraken over middelen en ondersteuning lopen door tot en met 2023. Ook is er in een convenant tussen Investa en Inholland afgesproken stageplaatsen en onderzoeksopdrachten te bieden voor studenten vanaf 2022. Met de uitbreidingen van het Energy Innovation Park neemt de aantrekkelijkheid van Alkmaar voor technische universiteiten toe. Dat zal het aanzienlijk makkelijker maken om openingen te vinden voor een Masteropleiding op het gebied van Energie-innovatie.

Toerisme, citymarketing en evenementen

Citymarketing blijft onverminderd van belang. In toenemende mate zetten we in op een kwalitatieve benadering van *citymarketing*, met meer aandacht voor de gehele 'bezoekerservaring'. Gastvrijheid, -meertalige- toeristische informatievoorziening en samenwerken met onze regionale partners blijven belangrijke speerpunten. Met onze samenwerkingspartners bundelen wij onze krachten en versterken wij de stad, ons buitengebied en zetten wij de regio Alkmaar optimaal op de kaart. Wij stimuleren evenementen die bijdragen aan het merk Alkmaar om te komen tot een gevarieerde en aantrekkelijke evenementenkalender, voor alle seizoenen van het jaar. Grote evenementen stonden dit jaar op een laag pitje door de coronamaatregelen. Voor volgend jaar houden wij de ambitie om jaarlijks minimaal één extra (internationaal) evenement, passend bij de identiteit van Alkmaar, te laten plaatsvinden. Het Internationaal Straattheater verschuift naar 2022.

Wat gaan we daarvoor doen in 2022

Economie

In 2022 werken wij aan de uitvoering van de diverse projecten binnen het Programma Vitale en Bruisende Binnenstad. Om dit programma en andere projecten van ondernemers in Alkmaar mogelijk te maken, wordt onderzocht of een ondernemersfonds kan worden opgericht. Als er voldoende draagvlak onder de ondernemers is, dan wordt het ondernemersfonds in 2022 ingevoerd. Vanaf 2022 nemen wij deel aan de eerder genoemde Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noord-Holland Noord / Metropoolregio Amsterdam. Een goede samenwerking tussen gemeente en agrarische sector is van belang, met als leidraad een werkagenda met gezamenlijke focuspunten. Met de Agrarische Agenda Alkmaar werken LTO-Land van Leeghwater en de gemeente Alkmaar samen om hier invulling aan te geven.

Kennisregio

Het budget voor Kennisregio is tot eind 2021 gedekt uit het positieve jaarresultaat van 2016. Om voort te bouwen op de resultaten van de afgelopen jaren en om de financiële afspraken met externe part-

ners te kunnen nakomen is voor de periode 2022-2024 voortzetting van budget nodig. Dit budget is nodig voor:

- Stimuleren van het oprichten van nieuwe netwerken gericht op innovatie en kennisontwikkeling in samenwerking met bedrijfsleven en kennisinstellingen.
- Ondersteunen en versterken (financieel en *in-kind*) van bestaande kennisnetwerken in Energietransitie en *data science*. Denk hierbij aan samenwerking met instellingen als de Vrije Universiteit/ Data Science Alkmaar, het Urban Mobility Observatory, New Energy Coalition, Terra Technica, de Incubator Duurzame Energie Alkmaar en Regiodeal).
- Het samenwerken bij onze gemeentelijke opgaven met kennisinstututen (TNO, universiteiten en Inholland e.a.).
- Het betrekken van Terra Technica concrete gemeentelijke projecten die zich daartoe lenen, zoals bijvoorbeeld het Alkmaars Kanaal en energie-innovatie).
- Organiseren van colleges en co-creatie workshops om kennis over de mogelijkheden en toepassingen van *data science* in de eigen organisatie te vergroten.
- Aantrekken van innovatieve bedrijven en een Technische Masteropleiding op het Energy Innovation Park.

Toerisme, citymarketing en evenementen

In de uitvoering ligt voor het komend jaar het accent bij het Economisch Actieprogramma 2020-2024 en het Regionaal Toeristisch Actieplan. Het versterken van de identiteit van Alkmaar, de zogeheten *customer journey experience* en nieuwe evenementen zijn hier belangrijke elementen van. Wij treden in overleg met Stichting Hart van Noord-Holland en Holland Boven Amsterdam om verder invulling te geven aan Alkmaar Bezoekersstad en toeristen kennis te laten maken met Alkmaar en haar buitengebied.

Nog dit jaar bieden wij u een nieuwe nota citymarketing- en evenementenbeleid 2021-2024 aan, met een actualisatie van onze speerpunten. Ook wordt in 2022 gewerkt aan een nieuw regionaal meerjarenplan voor destiniatiemarketing voor 2024 en verder.

Programma 4 Leefbaarheid

Trends en ontwikkelingen

Veiligheid

Zoals u weet is veiligheid een van de kerndoelstellingen van ons college. Iedereen hoort zich overal op straat veilig te voelen. In het afgelopen jaar merkten we dat dit niet altijd vanzelfsprekend is. Wij maken ons zorgen over signalen dat vrouwen zich beperkt voelen in hun bewegingsvrijheid. Het gevoel van veiligheid voor iedereen is voor ons altijd een belangrijk uitgangspunt.

Met de Alkmaarse aanpak Gebiedsgericht samenwerken en de opgave vanuit het coalitieakkoord realiseren wij twee belangrijke doelen:

- Meer grip en zicht op wat per gebied nodig is.
- Dicht bij de inwoner zijn om proactief te doen wat goed en nodig is om de leefbaarheid in ieder gebied te vergroten en te versterken.

Waar we vanaf 2015 tot 2019 voor de Mare en Overdie externe frontliniemanagers inhuurden, hebben drie gebiedsmedewerkers Openbare Orde en Veiligheid deze rol overgenomen. Zij continueren deze taak in de huidige gebieden en breiden deze ook uit naar de overige gebieden van Alkmaar. Door de gebiedsmedewerkers OOV de komende vier jaar in te zetten krijgen we meer grip en zicht op wat lokaal nodig is om de (sociale) veiligheid te borgen. Ook staan we zichtbaar dicht bij de inwoners in alle gebieden van Alkmaar zodat we proactief kunnen handelen. Om de functie van gebiedsmedewerker OOV de komende vier jaar te kunnen borgen worden extra middelen afgewogen bij de programmabegroting 2022.

Om de overlast van jongeren te beperken en hen nieuwe kansen te bieden, zijn wij binnen de groepsaanpak voor jongeren een nieuwe weg ingeslagen. Een aanpak waarin we niet langer alleen óver de jongeren in gesprek zijn, maar ook mét hen. De jongerencoach stelt samen met de jongere doelen en biedt een helpende hand om deze te bereiken. Deze aanpak is onmisbaar om het patroon van overlast en criminaliteit bij jongeren te doorbreken.

Toezicht en handhaving op de seksbranche is een gemeentelijke taak die jarenlang door de politie werd uitgevoerd. Met ingang van 2022 draagt de politie deze taak over aan de gemeenten.

Vitale gemeente

Met de aanpak Bereikbare Steden worden de stadsharten in de Amsterdamse regio versterkt: betaalbaar, gevarieerd, klimaatbestendig en duurzaam. Rijk, regio en gemeenten brengen samen de verstedelijkingsopgave in beeld, met het accent op de korte termijn. Bereikbare Steden is onderdeel van de uitvoeringsagenda Samen Bouwen aan Bereikbaarheid en het MRA- programma Bouwen en Wonen. De verschillende steden werken een eigen gebiedsaanpak uit. De eerste versies van de gebiedsplannen zijn inmiddels gepresenteerd. De Kanaalzone, Stationsgebied Centraal, Stationsgebied Alkmaar Noord en het Centrum (Vitale en Dynamische binnenstad) zijn onderdeel van het gebiedsplan van Alkmaar. Investerings voor deze gebiedsontwikkelingen worden afgewogen bij de programmabegroting 2022.

Randvoorwaarde voor de groei van de stad is een goede regulering van mobiliteit. Een optimaal openbaar vervoer (OV) -knooppunt hoort daarbij. Op basis van een nader vast te stellen Ontwikkelbeeld wordt het stationsgebied Alkmaar Centraal de komende jaren concreet vormgegeven. De opgave voor het openbaar gebied omvat o.a. de herinrichting van de stationspleinen en het onderzoeken en realiseren van een gebiedsoplossing voor het parkeren.

Ook voor het stationsgebied Alkmaar Noord is een ontwikkelbeeld opgesteld. Met dit ontwikkelbeeld wordt een ontwikkel- en toetsingskader geboden voor de initiatieven in dit stationsgebied. Mogelijke ontwikkelingen zijn de transformatie van de PostNL-kavel (360 woningen, voorzieningen), de herinrichting van de rotonde Schinkelwaard/ Hertog Aalbrechtweg en de vestiging van de Europese school naast het Van der Meijcollege. Voor de Europese school heeft de gemeente een *bidbook* uitgebracht waarover Brussel eind 2021 zal besluiten. Een besluit ten gunste van Alkmaar betekent een belangrijke nieuwe opgave; het faciliteren van de vestiging van de Europese school, waaronder het mogelijk zelf bouwen en exploiteren van de accommodatie.

In het Actieplan Fiets is opgenomen dat in het oostelijk stadsdeel gezocht wordt naar een nieuwe, inpandige fietsenstalling. Met het aanbieden van een inpandige fietsenstalling worden minder fietsen op straat geparkeerd, wat de kwaliteit van de openbare ruimte ten goede komt. Ook de elektrificatie en het daardoor duurder worden van fietsen draagt bij aan de wens voor een veilige stalling. Verder worden veel winkels en bovenverdiepingen rondom de Laat de komende jaren verbouwd tot woningen. Een goed toegankelijke stalling op een centrale locatie kan tevens het fietsparkeren voor bewoners faciliteren en voorkomt stallingsdruk in de openbare ruimte. Investerings hiervoor worden afgewogen bij de programmabegroting 2022.

Bereikbaarheid

Als gevolg van de coronacrisis is het openbaar vervoer lange tijd alleen toegankelijk geweest voor strikt noodzakelijke reizen. Door deze beperking hebben veel reizigers de keuze gemaakt om in plaats van met het OV, voortaan met de auto of de fiets te reizen. De verwachting is dat het reizigersaanbod pas over een aantal jaar volledig terug zal zijn op het oude niveau. Deze ontwikkeling heeft mogelijk gevolgen voor het OV-aanbod in de gemeente voor de komende jaren. Hierover gaan wij in gesprek met alle betrokken partijen.

We gaan door met de ingezette koers om Alkmaar nu en in de toekomst op een goede en duurzame manier bereikbaar te houden. De voorziene groei van het aantal verkeersbewegingen maakt het noodzakelijk dat we nu reageren. Dit doen we door op lokaal niveau gerichte maatregelen en acties uit te voeren en door op regionaal niveau deze mobiliteitsopgave samen aan te pakken.

Verkeersveiligheid is een thema dat de komende jaren extra aandacht krijgt, aangejaagd door het Rijk via het Strategisch Plan Verkeersveiligheid. De veiligheid van alle verkeersdeelnemers is een randvoorwaarde bij ontwikkelingen. Daarnaast krijgen specifiek onveilige locaties in de gemeente de komende jaren aandacht, waaronder de knelpunten die zijn opgenomen in het Actieplan Fiets 2021-2025.

De komende jaren staan in het teken van het uitvoeren van de projecten en maatregelen uit het Actieplan Fiets. Ook binnen de diverse deelgebieden van het Alkmaars Kanaal wordt ingezet op een goede fietsinfrastructuur en voldoende fietsvoorzieningen, zodat de fiets een aantrekkelijk vervoersmiddel is en blijft. Om overlast van geparkeerde fietsen in met name de binnenstad te voorkomen, wordt in de woonnorm een ambitieniveau opgenomen om fietsparkeren op kwalitatieve en gebruiksvriendelijke wijze te realiseren als aanvulling op de al geldende wettelijke voorschriften.

Ontwikkelingen op het gebied van ICT en duurzaamheid maken slimme bereikbaarheidsoplossingen mogelijk. Hierbij valt te denken aan het creëren van mobipunten, het makkelijk en aantrekkelijk maken van deelauto's, deelfietsen en -scooters, en het verder stimuleren van elektrisch vervoer. Deelmobiliteit wordt een steeds normaler onderdeel van mobiliteit in Nederland. Dit werkt ook door voor de stad Alkmaar. De komende periode wordt onderzocht hoe deze ontwikkelingen kunnen bijdragen aan het bereikbaar houden van de stad en hoe dit kan bijdragen aan onze stadslogistiek.

Ten aanzien van het onderhoud van onze wegen is een extra impuls nodig om de kwaliteit te borgen zoals vastgesteld in het beleidsplan Wegen 2019 – 2026 en om de buitenwegen in Schermer en Graft-De Rijp op orde te houden. Bij het onderdeel ‘wat gaan we daarvoor doen in 2022’ komen we daar op terug.

Met de uitvoering van het Beleidsplan Openbare Verlichting 2020-2029 verwachten we uiterlijk 2030 een energiebesparing te realiseren van 50%.

Ruimtelijke ontwikkeling

Er is een grote behoefte aan woningen. Aanbod en vraag liggen ver uiteen. In de komende jaren zijn diverse ruimtelijke ontwikkelingen voorzien die hieraan tegemoetkomen. Zowel binnen als buiten het Alkmaars Kanaal worden bestaande locaties herontwikkeld tot woningbouwlocaties, met oog voor de kwaliteit van de omgeving. Daarbij wordt gewerkt volgens de in 2019 vastgestelde visie op modernisering van participatie bij ruimtelijke initiatieven.

Rijkswaterstaat heeft het Meerjaren Geluidsaneringsplan opgesteld waarbij het Rijk geluidschermen plaatst langs de N9 op locaties waarbij de berekende geluidsnorm hoger is dan wettelijk is toegestaan. Wij onderzoeken de financiële en ruimtelijke mogelijkheden voor verlenging van de schermen die het Rijk gaat plaatsen langs de N9. Het is aan de raad om hierover te besluiten.

Wij werken als gemeente aan de voorbereiding van twee belangrijke nieuwe wetten in het ruimtelijk domein; de Omgevingswet en de wet Kwaliteitsborging voor het bouwen. Op 1 juli 2022 start – waarschijnlijk – de invoering van de Omgevingswet. Gemeente Alkmaar werkt hier met een programmatische aanpak aan en ligt op schema. Bestuurlijk relevante zaken worden gedeeld met een aparte Raadswerkgroep. Het doel van de wet is al het beleid en alle regels voor de totale fysieke leefomgeving simpeler, integraler en toegankelijker te maken. Vooralsnog verwachten wij in 2022 geen grote effecten op de inkomsten of uitgaven. Mogelijke beleidswijzigingen bij het – na 2022 – op te stellen omgevingsplan kunnen wel effect hebben op onze begroting.

Het is evenmin zeker of de wet Kwaliteitsborging voor het bouwen op 1 juli 2022 in werking treedt, maar gemeente Alkmaar bereidt de invoering wel voor en oefent met proefprojecten om er op tijd klaar voor te zijn. Het doel van deze wet is een hogere kwaliteit van bouwwerken en meer verantwoordelijkheid bij private partijen. De taken van de gemeente veranderen, maar per saldo blijven de gemeentelijke inspanningen ongeveer hetzelfde. Vooralsnog verwachten we in 2022 geen grote effecten op inkomsten of uitgaven.

De Rijksoverheid werkt aan een permanente verbetering van de luchtkwaliteit in Nederland. De landelijke ambitie is om toe te werken naar substantiële reductie van de gezondheidsschade door luchtverontreiniging in 2030. Wij hebben een overwegend goede luchtkwaliteit in de stad en dat willen wij graag zo houden. De consequenties van het schone lucht akkoord worden in beeld gebracht en zo nodig verwerkt in het beleid. Investerings hiervoor worden afgewogen bij de programmabegroting 2022.

Wonen

Wij hebben vorig jaar de zogeheten ‘Bouwstenen’ vastgesteld, om tot versnelling van de woningbouw te komen. Bij alle woningbouwinitiatieven wordt de ontwikkelaar erop gewezen dat 1/3^e sociaal dient te worden gerealiseerd, zoals opgenomen in het coalitieakkoord. Bij het toevoegen van nieuwe woningen gaat het niet alleen om de aantallen woningen of de prijs. Het is ook van belang dat het woningaanbod gevarieerd is en kwaliteitsaspecten zoals de indeling en oppervlakte van woningen aansluiten bij de vraag van woningzoekenden. Wij onderzoeken of wij hiervoor nog aanvullende kaders moeten stellen.

Voor de woningbouw ligt de focus op de ontwikkelingen binnen Alkmaars Kanaal. Ook op andere locaties blijven woningbouwinitiatieven tot stand komen. In het te sluiten Woonakkoord met de regio-gemeenten en de provincie zetten wij in op het toevoegen van 2.000 woningen per jaar in de regio Alkmaar. We hopen het Woonakkoord te sluiten voor het zomerreces. Er zijn twee doelgroepen waar wij specifiek ruimte voor zoeken binnen de gemeente. Voor woonwagengebouwen is primair de locatie Driehoek Vroonermeer in beeld. Na nieuwbouw van de school ontstaat er ruimte voor een nieuwe invulling. Tevens wordt nagegaan op welke andere locaties realisatie mogelijk is van nieuwe standplaatsen. Ook zoeken wij in overleg met de regiogemeenten naar mogelijkheden voor huisvesting voor arbeidsmigranten. Recent onderzoek heeft aangetoond dat in Noord-Holland Noord grote behoefte is aan huisvesting voor personen uit deze doelgroep.

De gemeente Alkmaar is sinds 2005 voornemens om de woningbouwbehoefte van de Schermer op te lossen in Stompvoren-west. Daarmee ontzien wij de andere kernen en beschermen het open landschap in de Schermer. Bovendien wordt zo de functie van Stompvoren als krachtige vitale kern met een adequaat voorzieningenniveau versterkt, waarmee invulling gegeven wordt aan de langdurige leefbaarheid in de kernen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2022

Veiligheid

Komend jaar nemen wij twee concrete maatregelen tegen straatintimidatie, namelijk de inrichting van een meldpunt en een strafbaarstelling in de Algemeen Plaatselijke Verordening. Ook starten wij een onderzoek naar de aard en omvang van de straatintimidatie in Alkmaar. Als uit dit onderzoek blijkt dat er meer maatregelen nodig zijn, wordt hiervoor een plan van aanpak opgesteld. Ook gaan we vanaf 2022 structureel jongerencoaches inzetten die gespecialiseerd zijn in jongeren met een justitiële achtergrond en die de jongere en/of zijn ouders opzoekt in zijn omgeving.

Om invulling te geven aan de nieuwe taak van toezicht en handhaving seksbranche hebben wij een aantal regionale afspraken gemaakt. Met ingang van 1 januari 2022 wordt in de eenheid Noord-Holland een toezichtorganisatie op sekswerk ingericht. Vanuit drie districten wordt het toezicht georganiseerd: Noord-Holland Noord, Kennemerland en Zaanstreek. Alkmaar wordt coördinerende gemeente voor het district Noord-Holland Noord. De inrichting van deze organisatie vraagt om capaciteit en middelen van iedere gemeente, die worden verrekend met een verdeelsleutel naar inwoneraantal.

Vitale gemeente

In de tweede helft van 2021 verwachten we de definitieve gebiedsplannen met uitvoeringsafspraken, en de versnelling van het bouw- en ontwikkelproces in de negen stadsharten. De uitgewerkte gebiedsplannen worden volgens planning in het najaar van 2021 met de minister besproken bij het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport.

Afhankelijk van uw besluitvorming over het ontwikkelbeeld voor Station Noord en de vestiging van de Europese school zullen kredietaanvragen voor de stationspleinen, het openbaar gebied en het bouwen woonrijp maken en eventuele bouw van de Europese school, worden verwerkt in de meerjarenbegroting en het Meerjaren Investeringsprogramma. Uitgangspunt is een voor de gemeente zoveel mogelijke budgetneutrale gebiedsontwikkeling die gedekt wordt uit de verkoop van gemeentegrond, exploitatiebijdragen van particuliere ontwikkelaars en subsidies. Onderzocht wordt welke extra middelen noodzakelijk zijn en waar deze mogelijk extern gevonden kunnen worden.

In het kader van het Uitvoeringsprogramma Vitale en Dynamische binnenstad wordt samen met ondernemers en bewoners gewerkt aan de herinrichting van de Laat. In 2020 is een verkenning uitgevoerd naar mogelijkheden om vrachtverkeer te verminderen in de binnenstad. Het gehele systeem van duurzaam bevoorraden wordt verder uitgewerkt. Investerings hiervoor worden afgewogen bij de programmabegroting 2022.

Bereikbaarheid

Vanuit de visie 'Noord-Holland Noord Bereikbaar' zetten wij in op het verbeteren van alle vervoersmodaliteiten. Concreet is het toekomstbestendig maken van de ring Alkmaar is één van de speerpunten van onze lobby. Ook werken we aan het verbeteren van de verkeersveiligheid op de N9, N203 en N242. Met deze opgaven is een forse investering van minimaal € 250 miljoen gemoeid. De komende periode wordt gewerkt aan een lobbystrategie richting Rijk, Provincie en Europa.

In de Verkeersvisie zijn de diverse aspecten van goede bereikbaarheid en leefbaarheid bestuurlijk vastgesteld. Deze geldt ook voor het buitengebied en de diverse kernen.

Verder staan komende jaren in het teken van het uitvoeren van de projecten en maatregelen uit het Actieplan Fiets 2021-2025. Een specifiek onderdeel van het Actieplan Fiets is het realiseren van een doorfietsroute tussen Heerhugowaard, Alkmaar en Uitgeest. Na afronding van inventarisatie- en onderzoeksfase wordt een meer exacte benadering van de benodigde middelen verwacht. Het jaar 2021 staat in het teken van de planvorming waarna de uitvoering naar verwachting in 2022 zal starten.

Bij de vaststelling van het actieplan Fiets heeft u besloten om bij de Kadernota 2022 de afweging te maken of er jaarlijks € 200.000 extra onderhoudsbudget wordt toegevoegd aan het Beleidsplan Wegen 2019-2026, voor het onderhoud van rode fietspaden. Daarnaast is – om aan de kwaliteitsambities uit het Actieplan Fiets te kunnen voldoen – een aanvullend budget benodigd dat wordt aangevraagd in het Meerjaren Investeringsprogramma. Beide elementen komen terug en worden afgewogen bij de begrotingsbehandeling komend najaar.

Bij de vaststelling van het beleidsplan Wegen 2019-2026 is voor de periode 2017 tot en met 2021 jaarlijks € 720.000 extra krediet opgenomen om het wegenareaal op het vereiste kwaliteitsniveau te brengen. Door de toevoeging van de extra middelen is het kwaliteitsniveau jaarlijks licht toegenomen. Wij verwachten dat deze trend zich voortzet in 2021, maar het gewenste kwaliteitsniveau is nog niet bereikt. Dat de achterstanden niet volgens het gewenste tempo zijn weggewerkt wordt onder meer veroorzaakt door zachte winters met veel vorst- en dooi cycli, toename van (zwaarder) verkeer en een toename van werkzaamheden door derden, zoals de aanleg van het glasvezelnetwerk. Wij verwachten dat wij onze doelstelling halen in 2028. In het Meerjaren Investeringsprogramma wordt om die reden gevraagd om het extra budget voort te zetten tot 2028.

Per 2019 namen we het beheer en onderhoud van de buitenwegen in Schermer en Graft-De Rijk over van het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Er werd een afkoopsom van € 4,5 miljoen tussen Alkmaar en HHNK overeengekomen, gebaseerd op het destijds afgesproken kwaliteitsniveau waaraan de betreffende wegen moeten voldoen. Uit onze inmiddels opgedane ervaring met de buitenwegen en uit nadere inspecties die zijn gehouden, blijkt dat meer wegen aan groot onderhoud/vervanging toe zijn dan verwacht. Onderzocht wordt welke extra middelen noodzakelijk zijn en welke tegemoetkoming nog mogelijk is vanuit HHNK. Aanvragen voor extra krediet zullen worden verwerkt in het Meerjaren Investeringsprogramma.

Verder kunnen wij nog melden dat wij het komend jaar – samen met inwoners en ondernemers – kijken naar maatregelen voor bereikbaarheid en leefbaarheid van het landelijk gebied. Ook is er een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de parkeergarages en dat vergt mogelijk een investering, af te wegen bij de programmabegroting 2022.

Ruimtelijke ontwikkeling

In de komende maanden wordt de verdere uitwerking van de Alkmaar Duurzaam Vastgoed BV voortgezet. De vastgoed BV neemt dit gemeentelijk vastgoed over met als hoofddoel om deze panden te verduurzamen. Nadat de inrichtings- en oprichtingsfase is afgerond, volgt uitwerking welke panden in een tweede tranche overgedragen kunnen worden aan de BV.

De canon van erfpachtcontracten moet voor 2028 worden herzien. Wij willen als college op korte termijn duidelijkheid verschaffen aan corporaties en particulieren met betrekking tot herziening van de erfpachtcanon vanwege het aflopen van het eerste erfpachttijdvak van 50 jaar. Ook willen wij duidelijkheid verschaffen aan woningcorporaties met betrekking tot mogelijk nieuw beleid voor het kopen van het bloot eigendom. In 2022 komen wij met een voorstel hierover.

Wonen

Naast de veelheid van activiteiten in het kader van het programma Alkmaars Kanaal, zetten wij in op de versnelling van de woningbouw via de 'Bouwstenen'. Doel is om te komen tot realisatie van 2.000 woningen per jaar in de regio Alkmaar, zoals opgenomen in het medio 2021 vast te stellen Woonakkoord. De samenwerking met de ontwikkelaars, corporaties, makelaars en bouwers, verenigd in de Woningmakers, wordt in 2021 geëvalueerd. Hiermee wordt een afspraak gemaakt over het vervolg vanaf 2022.

In het kader van de woningnood en de behoefte om spoedzoekers en uitstromers uit zorginstellingen te kunnen huisvesten, zijn wij actief op zoek naar locaties waar voor een langere periode tijdelijke woningen gerealiseerd kunnen worden. Hierdoor is het mogelijk om op korte termijn mensen van een woning te kunnen voorzien. Een voorbeeld hiervan is de realisatie van tijdelijke woonunits op de Bergerweg door Woonwaard.

Programma 5 Duurzaamheid

Trends en ontwikkelingen

Duurzaamheid

Het afgelopen jaar lag de focus van ons college op de uitvoering van eerder ingezet beleid. Ook voor ons als gemeente Alkmaar is het een grote inspanning om de doelstellingen van het klimaatakkoord 2030 te halen.

De landelijke doelstelling is om in 2030 50% circulair te zijn en in 2050 volledig circulair. Dit zijn ambitieuze plannen, zeker omdat circulaire economie een complex onderwerp is. Om als gemeente aan deze doelstellingen bij te dragen maken we keuzes en brengen wij focus aan in onze aanpak. Wij richten we ons op vijf thema's: Voedsel & Biomassa, Bedrijven, Bouwen, Consumptiegoederen en de eigen organisatie. In het programma Duurzaam Alkmaar is voorzien in het opstellen van een uitvoeringsplan. De uiteindelijke ambities en uitvoering gaan verder dan voorzien in het programma Duurzaam Alkmaar en vragen extra investeringen. De exacte hoogte van deze extra investeringen is nog niet exact te voorzien.

Bedrijventerrein Boekelermeer is in de regionale energiestrategie (RES) als zoekgebied opgenomen voor de realisatie van twee extra windturbines, in lijn geplaatst met de reeds bestaande windturbines. Daarnaast zet de RES in op zonnepanelen op grote daken, boven grote parkeerplaatsen en zon op ge-luidschermen. Ook zijn afspraken gemaakt over de regionale verdeling van duurzame warmtebronnen.

De afspraak in het Klimaatakkoord is dat in 2050 zeven miljoen woningen en één miljoen gebouwen van het aardgas af zijn. We hebben een uitvoeringsvisie vastgesteld, met daarin wijken vastgesteld die prioriteit hebben. Bewoners worden in een vroeg stadium betrokken bij het maken van de wijkuitvoeringsplannen. Om bewoners zo goed mogelijk voor te bereiden op aardgasvrij wonen zetten wij in heel Alkmaar in op maatregelen om woningen stap voor stap te verduurzamen. Voor woningen van corporaties is een investering nodig, een deel daarvan is subsidiabel. Daarnaast zal voor particuliere woningen een stimuleringssubsidie nodig zijn. Hoe hoog dat zal zijn is op dit moment nog moeilijk in te schatten. Deze bedragen zijn niet voorzien in het programma Duurzaam Alkmaar.

Met de toename van laadpalen ontstaan ook nieuwe ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld laadpaalklevers of de locatie van plaatsing die niet altijd optimaal is. Dit biedt mogelijkheden voor een verbetering van de efficiëntie, voortkomend uit dit voortschrijdend inzicht.

Groen

Uitgangspunt is het Groenbeleidsplan 2017-2027 en de rapporten Kansen voor Vergroenen en Kansen voor Biodiversiteit 2019. De uitvoering van de extra inzet op het vergroenen van Alkmaar en het versterken van de biodiversiteit is gestart in 2020 en loopt door tot 2027. Daarbij richten wij ons op de openbare buitenruimte en het stimuleren van natuur inclusief bouwen. Dit doen wij door het betrekken en ondersteunen van bewoners en anderen via onder meer publiekscampagnes en het verstrekken van subsidies. Het vergroenen van Alkmaar draagt tevens bij aan de aanpassingen die we nodig hebben voor het veranderende klimaat.

De klimaatadaptatiestrategie leidt tot een uitvoeringsagenda. Hierin zijn de activiteiten benoemd die de komende jaren staan gepland om Regio Alkmaar verder klimaatbestendig te maken. De uitvoeringsagenda bestaat uit twee delen. Ten eerste: procesactiviteiten, nodig om te komen tot een integraal en goed geborgd klimaatadaptatiebeleid. Ten tweede: uitvoeringsprojecten. In deze projecten worden klimaatadaptatiemaatregelen uitgevoerd met als resultaat een klimaat adaptieve

inrichting. Ook wordt in regionaal verband via de recreatieschappen Geestmerambacht en Alkmaarder- en Uitgeestermeer gewerkt aan uitvoeringsplannen voor de komende jaren.

Overig

November 2020 heeft de gemeenteraad het Beleid Dierenwelzijn 2020-2024 vastgesteld. Wij merken in de uitvoering dat er veel maatschappelijke aandacht is voor het dierenwelzijn. Specifiek vraagt de overlast door meeuwen de komende jaren extra aandacht. Extra middelen hiervoor worden afgewogen bij de komende begroting.

In de uitvoering van het beleidsplan Afval en Grondstoffen 2021-2023 wordt het omgekeerd inzamelen verder geoptimaliseerd. Hiermee willen wij zoveel mogelijk afvalsoorten die als grondstof dienen, hergebruiken. In lijn met de motie van 21 januari 2021 zullen wij een brede verkenning doen op de volgende stappen ter verbetering van de kwaliteit van afvalstromen en het terugdringen van restafval.

Ten slotte is in 2021 is gestart met een inventarisatie van de beeldkwaliteit van de begraafplaatsen. Dit was nodig om tot een doelmatig beheer en onderhoud te komen, in lijn met de standaardnormen die we gebruiken voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Eventuele budgettaire consequenties zullen worden afgewogen bij de programmabegroting 2022.

Wat gaan we daarvoor doen in 2022

Duurzaamheid

Er wordt het komend jaar volop uitvoering gegeven aan de Regionale Energiestrategie. Het zoekgebied Boekelermeer voor twee windturbines wordt uitgewerkt met samenwerkingspartners. Dit krijgt vertaling in het ruimtelijke instrumentarium van het omgevingsbeleid. Acties worden ondernomen om zonnepanelen op grote daken te realiseren.

Om isolatie van woningen te stimuleren wordt er vanuit ons gewerkt aan een nieuwe campagne; 'warm in de winter-koel in de zomer'. In dit project ligt de focus op energiebesparing en de voordelen hiervan voor bewoners. De communicatie zal voor een groot deel verlopen via social media en door fysieke acties d.m.v. de mobiele showroom van het Duurzaam Bouwloket. Deze actie heeft een goede synergie met de landelijke Reductie Regeling Energiegebruik Woningen (RREW), een landelijke subsidie voor energiebesparende maatregelen in woningen. Hierbij krijgen woningeigenaren én huurders een subsidie van € 70 voor het nemen van maatregelen. Hierbij haken wij zoveel mogelijk in op ontwikkelingen die al in de wijk spelen, zoals het verduurzamen van huurwoningen door woningcorporaties, ontwikkeling van het warmtenet, sociaaleconomische ontwikkelingen en werkzaamheden in de openbare ruimte. Hierin betrekken wij bewoners en belanghebbenden actief, door middel van communicatie en participatie. Met actieve communicatiecampagnes dragen wij het belang van dit thema uit en leggen de relatie met concrete, eenvoudige en vaak betaalbare maatregelen die inwoners kunnen nemen. Het warmtenet speelt een belangrijke rol bij het verduurzamen van de warmtevoorziening van de gebouwde omgeving.

Wij gaan inzetten op minder verspilling van voedsel en circulair gebruik van afvalstoffen. Wij vergroten kennis en inzicht in kansen en innovatie van circulair ondernemen en schalen circulaire innovatie op. Hier stimuleren wij om niet-hernieuwbare grondstoffen en de hoeveelheid afval terug te dringen. Tevens willen wij circulair zoveel mogelijk toepassen binnen de kerntaken en bedrijfsvoering van de eigen organisatie.

Verder participeert de gemeente Alkmaar in een grote aanbesteding in het noordwestelijk gedeelte van Nederland voor het plaatsen van laadpalen. Hier zijn geen kosten aan verbonden. Ook geven wij volgend jaar aandacht aan het monitoren van het energie-positieve gebied de Meent en de andere

zogenaamde demonstratiegebieden. Deze kennis delen wij binnen het netwerk van duurzame Europese steden POCITYF.

Groen

Voor onze groentaakstellingen zetten we in op continuïteit; voortzetten van de uitvoering van de impuls op vergroenen en versterken biodiversiteit. Dit jaar wordt het Toekomstperspectief Bolwerk en Victoriepark opgesteld en is gewerkt aan opstellen van een Parkenscan. Na de vaststelling zal het volgend jaar in het teken staan van uitvoering van deze besluiten.

De fysieke uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie is opgesplitst per gemeente en geeft lokaal voor de gemeente Alkmaar aan wat de reeds geplande uitvoeringsprojecten zijn tot en met 2024, die een grote ruimtelijke ingreep omvatten. In de projectenlijst zijn voor 2022 onder meer de volgende projecten opgenomen: De Laat West, Oud Overdie, Herinrichting Spoorbuurt, Overstad, Geert Groteplein en Huiswaard en Weverstraat e.o.

Programma 6 Financiën

Een gezond financieel beleid heeft de afgelopen jaren steeds centraal gestaan. We introduceerden spelregels om te komen tot een strikte budgetdiscipline. Voor een versteviging van ons financieel beeld is de nota 'Integrale visie op de financiële positie' opgesteld en in uw raad vastgesteld. Daarnaast blijft het behoud van lage gemeentelijke lasten voor onze inwoners en ondernemers een belangrijk uitgangspunt.

Om te komen tot een strikte budgetdiscipline werken we met vier spelregels:

- Nieuw voor oud; een lopend project wordt beëindigd of kosten worden verlaagd als er een nieuw initiatief gefinancierd moet worden.
- Geld dat over is gaat naar de algemene middelen.
- Tegenvallers worden zoveel mogelijk binnen het programma opgevangen.
- Zo min mogelijk bestemmingsreserves; de reserve Sociaal Domein blijft behouden.

Trends en ontwikkelingen

De landelijke maatregelen rondom corona zorgen ervoor dat er nog steeds geen volledige exploitatie gedraaid kan worden voor onder andere cultuur-, sport- en welzijnsinstellingen. Een tegemoetkoming in de huur voor de verschillende partijen loopt dan ook door in 2021. Ook hebben wij besloten om de lokale economie te blijven ondersteunen door de precariobelasting voor terrassen voorlopig voor het eerste halfjaar van 2021 en de reclamebelasting voor het eerste kwartaal van 2021 niet in rekening te brengen. In de decembercirculaire is Alkmaar over het jaar 2021 voor een bedrag van ruim € 4 miljoen gecompenseerd. Een groot deel (€ 2,5 miljoen) zijn regionale middelen. Op 26 maart heeft BZK een brief uitgebracht met als onderwerp 'Aanvullingen op het economisch steun- en herstelpakket'. Met deze brief verdubbelt het kabinet de beschikbare middelen voor de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK), om daarmee gemeenten in staat te stellen om huishoudens tegemoet te komen die door de coronacrisis een sterke terugval in inkomsten hebben en daardoor hun noodzakelijke (woon)kosten niet meer kunnen betalen. In de maartcirculaire gaat het voor Alkmaar in totaal om ca. € 1,6 miljoen. Recent is ook de meicirculaire gepresenteerd. Daarin heeft het kabinet aangekondigd om de compensatie voor de inkomstenderving over 2021 over het gehele kalenderjaar te bezien. Het streven is dat voor alle gemeenten de hoogte van de compensatiebedragen in het najaar 2021 bekend is en om deze bedragen vervolgens in december 2021 aan gemeenten uit te keren. De eerstvolgende coronaverantwoording van 2021 vindt plaats in juni 2021 middels de eerste bestuursrapportage waarin de circulaires verder zijn toegelicht.

In het Coalitieakkoord 'Alkmaar aan Zet' hebben wij aangegeven dat wij het geheel van de financiële positie van Alkmaar wegen en afzetten tegen een verbeterd beeld van de eigen bezittingen. Daarna volgt er een voorstel voor de afbouw van de schuldpositie. Inmiddels heeft u de genoemde Visie op de financiële positie in september 2020 vastgesteld. Deze visie biedt uitgangspunten om tot een betere balanspositie en een investeringsplafond te komen. Er zijn streefwaarden afgesproken voor de schuldpositie, solvabiliteit en de algemene reserve ratio. De netto schuldquote is verbeterd door de verkoop van de gemeentelijke panden aan Alkmaar Duurzaam Vastgoed B.V. per december 2020. In het verlengde van de netto schuldquote verbetert ook de solvabiliteitsratio en blijft nu ruim boven de streefwaarde.

De verbetering van de financiële positie van de gemeente wordt niet enkel ingegeven vanuit financieel technische motieven. Een deugdelijke financiële positie is cruciaal om de noodzakelijk investeringen in het Alkmaars Kanaal verantwoord te kunnen financieren.

Een andere ontwikkeling is de komende herijking van het gemeentefonds. De jaarlijkse bijdrage aan gemeenten via dit fonds bedraagt zo'n € 30 miljard en het voornemen bestaat dit vanaf 2023 anders te verdelen. De fondsbeheerders (de minister van BZK en de staatssecretaris van Financiën) hebben in een brief aan de Kamer laten weten dat zij verwachten begin juni 2021 met een aangepast verdelvoorstel herijking gemeentefonds te komen. Voor centrum gemeenten, zoals de gemeente Alkmaar, wordt een licht voordeel verwacht. Het is echter nog niet duidelijk of dit ook een meerjaren voordeel oplevert in de begroting. Dat is afhankelijk van de definitieve wetgeving.

Financieel kader + toelichting

De raads- en collegebesluiten die zijn genomen na het vaststellen van de Programmabegroting 2021, kunnen een meerjarig effect hebben. Via de eerste Bestuursrapportage 2021 worden de meerjarige effecten van deze besluiten, genomen tot 1 mei 2021, aan u voorgelegd. De bedragen voor 2022-2025 zijn in het onderstaand financieel kader opgenomen. De cijfers van de laatste september-, december- en meicirculaire zijn hier in verwerkt.

Bedrag x € 1.000 - = lasten, tekort of nadeel + = baten, overschot of voordeel	2022	2023	2024	2025
Saldo financieel kader conform Programmabegroting 2021 - 2024	684	1.269	960	960
Structurele effecten raads- en collegebesluiten t/m 1 mei 2021	268	114	109	109
Raad 21-01-2021 - Beleidsplan Afval en Grondstoffen 2021-2023, hogere lasten	-305	0	0	0
Raad 21-01-2021 - Beleidsplan Afval en Grondstoffen 2021-2023, afvalstoffenheffing	305	0	0	0
Vastgesteld financieel kader 2022-2025	952	1.383	1.069	1.069
	Voordeel	Voordeel	Voordeel	Voordeel
Gemeentefonds, meicirculaire 2021	5.950	4.581	3.699	4.440
<i>Stelposten in de begroting, nog geen harde toezegging van het rijk:</i>				
- Vordering op het rijk voor WMO en jeugdzorg (beheersmaatregel B)	-1.134	-1.134	-1.134	-1.134
- Compensatie voor wegens COVID-19 gederfde inkomsten	-558	-439	-366	-366
Genomen besluiten met effect op de Kadernota 2022-2025	-139	-144	-144	-144
Totaal financiële ontwikkelingen	4.119	2.864	2.055	2.796
Loon- en prijscompensatie 2022-2025	-4.510	-4.083	-4.067	-4.067
Stijging tarieven 2022-2025	832	836	840	843
Voorlopig financieel Kader 2021-2024	1.393	1.001	-103	641
	Voordeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel

Gemeentefonds

Om stabiliteit te geven in de financiële positie van gemeenten is in de meicirculaire 2020 de accressen voor de jaren 2020 en 2021 in overleg met de VNG en het IPO bevroren. De accrestranches voor die jaren wijzigen om die reden niet. De ruimte in de meerjarenbegroting wordt steeds minder omdat de accressen vanaf 2022 zijn bijgewerkt (en negatief uitvallen) op basis van de regels van de huidige normeringmethodiek. Volgens de meicirculaire is dit het gevolg van lagere loon- en prijsontwikkeling dan tot nu toe aangenomen. De uiteindelijke ontwikkeling van het accres in 2022 en verder is afhankelijk van de keuzes die een nieuw kabinet maakt, zowel in budgettaire zin als in de wijze waarop een nieuw kabinet de normeringssystematiek vormgeeft.

Genomen besluiten met effect op de Kadernota 2022-2025

Dit zijn:

- de beheerskosten van een aan te leggen brug voor wandelaars en sporters in de Oosterhout, aangenomen motie in de raad;
- het wegvallen van de inkomsten voor de inzet van het eigen personeel bij de Regio Alkmaar (Focus Agenda).

Loon- en prijscompensatie en stijging tarieven

De loon- en prijsontwikkelingen 2022-2025 zijn gebaseerd op verschillende indexen uit het Centraal Economisch Plan van maart 2021. De opgenomen bedragen zijn indicatief en een afgeleide van een eerste rekenkundige exercitie. Bij de behandeling van de Programmabegroting 2022 vindt feitelijke besluitvorming over loon- en prijscompensatie plaats. Verder wordt er rekening gehouden met het eerder door u besloten niet-indexeren van de tarieven voor de OZB niet-woningen. In 2025 stijgen de tarieven rioolrecht extra met 2,1% ten opzichte van 2024 op basis van het beleidsplan Stedelijk water 2017-2026 om te kunnen sparen voor vervanging van het bestaande rioleringsstelsel.

Lijst met afkortingen

B

BENG	Bijna energie-neutraal gebouw
BUIG	Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorzieningen aan Gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
BZK	(Ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

C

COVID	Coronavirus disease
-------	---------------------

G

G40	Netwerk van 40 (middel)grote steden in Nederland
-----	--

H

HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

I

ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IT	Informatietechnologie

L

LLO	Een leven lang ontwikkelen
LTO	Land- en Tuinbouworganisatie

M

MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MIP	Meerjaren Investeringsprogramma
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
MRA	Metropoolregio Amsterdam

N

NHN	Noord-Holland Noord
-----	---------------------

O

OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting

P

PIP	Persoonlijk Integratie en Participatie Plan
POCITYF	Positive Energy City Transformation Framework

R

RES	Regionale energiestrategie
ROM	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie

S

SHVO	Schuldhelpverlening aan ondernemers
------	-------------------------------------

T

TMG	Telegraaf Media Groep
TNO	(Organisatie voor) toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek
Tozo	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

V

VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten

W

WAMS	Wet Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WUP	Wijkuitvoeringsplannen